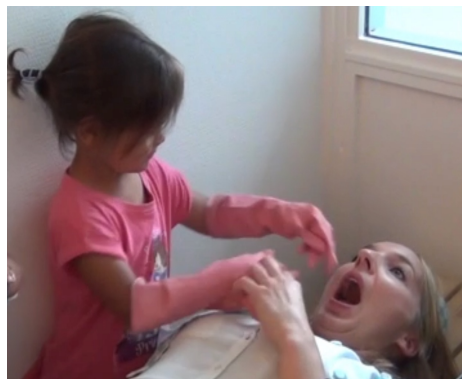

Meespelen in doen-alsof-spel stimuleert taalontwikkeling: juist ook NT2

Resi Damhuis

resi.damhuis@taaldenkgesprekken.nu

Taaldenkgesprekken nu!

1

1

Wat we gaan doen

- Meespelen in doen-alsof-spel:
hoe doe je dat?
- Waarom hebben jonge NT2-kinderen dat nodig?
- Uitgedaagde taalproductie:
 - wat is dat?
 - wat is jouw rol daarbij?
- Hoe gaat dat dan met NT2-beginners?
- Hoe kun je nu verder?

communicatie

Taaldenkgesprekken nu!

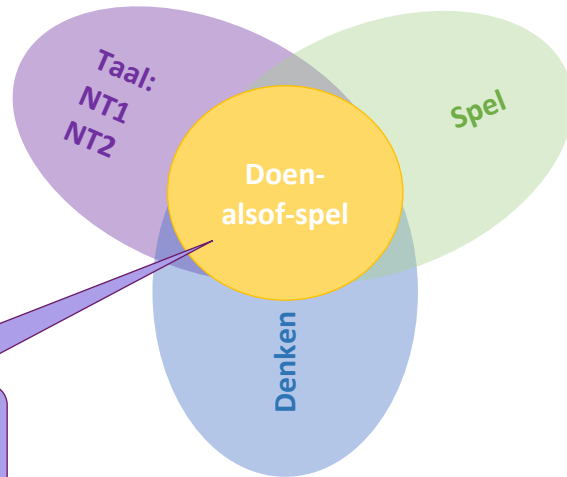
2

Doel

In doen-alsof-spel

- Taal (NT1, NT2) en denken stimuleren
- Spelkwaliteit verhogen

Meedoen als speelmaatje:
kinderen uitdagen tot
communicatie

3

Meespelen als speelmaatje: belemmeringen?

Een volwassene
verstoort het spel

Ik voel me er
ongemakkelijk bij

Wanneer
moet ik
dat doen?

Doe het
vaker
→
je
wordt
er beter
in!

4

Nienke bij de tandarts

Wat spelen de kinderen en hoe sluit Nienke daarbij aan?

Hoe daagt Nienke de kinderen uit om actief te handelen en/of te praten?

Taaldenkgesprekken nu!

5

5

KERNELEMENTEN VAN TAALDENKEN IN SPEL

UITGANGSPUNTEN

1. Plezier in het spel staat voorop, voor kinderen en professionals
2. Schep spelsituaties waarin kinderen taal nodig hebben, met jou en met elkaar
3. Betrek alle kinderen in communicatie, dus ook de laagtaalvaardige, stille of minder actieve kinderen

VERKENNEN

4. Observeer eerst goed waar de kinderen mee bezig zijn in hun spel voordat je mee gaat spelen

VERBINDEN

- vanuit je spel:**
5. Ga mee in het spel van de kinderen: stap in de doen-alsof-wereld
 6. Betrek kinderen op elkaar
- met je taal:**
7. Schep ruimte voor eigen bijdragen van kinderen en ga daarin mee

VERRIJKEN

- vanuit je spel:**
8. Verdiep het spel en breid het uit
- met je taal:**
9. Benut kansen in het doen-alsof-spel om kinderen tot (complexe) denktaal uit te dagen
 10. Gebruik een probleem of creëer een probleem

6

Opnieuw: Nienke bij de tandarts

Welke
kernelementen
herken je?

- Wat lijkt je
lastig in je
eigen groep?
- Wat helpt je
daarbij?

Taaldenkgesprekken nu!

7

7

Tips bij kernelement 5:

www.taal-in-spel.nl

- Probeer tijdens het meespelen in je rol te blijven. Spreek in 'wij' en 'ik'.
- Spreek de kinderen aan in de rol die ze spelen: 'Dokter, ik maak me ongerust'
- Gebruik rolgebonden taal die past bij jouw rol: 'Opereren? Ik schrik er helemaal van!'
- Neem binnen het spel een rol aan waarin je gemakkelijk het spel in en uit kunt stappen: als patiënt die bij de dokter komt, als buurvrouw die op bezoek komt. In een grote rol, bijv. moeder of dokter, kun je lastiger het spel verlaten.

Taaldenkgesprekken nu!

8

8

Hoe leren kinderen taal?

NT1, NT2

In **sociale interactie**

met rijk taalaanbod

en **uitgedaagde taalproductie**

Taaldenkgesprekken nu!

9

Hoe werkt (tweede-)taalverwerving?

Sociale interactie, uitgedaagde taalproductie →

Natuurlijk, zoals moedertaal

Leren vanuit kind:

wat zich voordoet

- contact
- communicatie
- bedoelingen van kind = **productie**

kind ↔ volwassene

Doen-alsof-spel

&

Rijk taalaanbod →

Gerichte onderwijsactiviteit

Leren vanuit programma:

gerichte selectie

- aanbod van professional
- oefenen = reproductie

kind ← volwassene

bijv. woordenschatonderwijs

Taaldenkgesprekken nu!

10

10

Wat is uitgedaagde taalproductie?

- uitgebreide taal die kinderen zelf produceren om hun eigen idee duidelijk te maken

→ we willen dat kinderen

actief **meedoen**

actief **meedenken**

actief **meepraten**

taalleer-
mechanisme

taalverwerving

Taaldenkgesprekken nu!

11

Taal- en denkruimte

taalleermechanisme

LK: ruimte
scheppen
+ inhoudelijk
uitdagen

Uitgebreide productie door het kind op eigen initiatief

= creatief, actief huidige kennis inzetten

Het kind merkt op wat hij nog niet weet

Het kind let op het taalaanbod

Zo ontdekt hij wat hij nodig heeft
= toevoegen aan kennis

Taaldenkgesprekken nu!

12

12

Uitgedaagde taalproductie

Waar komt het kind tot uitgedaagde taalproductie?

Welke acties van de juf stimuleren de taalontwikkeling?

Taaldenkgesprekken nu!

13

13

Conclusies

communicatie

Kind

- vult zelf het spel in
- is betrokken en heeft plezier
- is actief aan het **meedoen**, **meedenken** en **meepraten**:

“jij open maken”

“open nou!”

Juf

- doet mee als **speelmaatje** / denkmaatje
- volgt het kind in haar spel / gedachtelijk
- stelt geen controlevragen
- **schept ruimte**
- gebruikt verbazing
- maakt een probleem

Taaldenkgesprekken nu!

14

14

Valkuilen

- controlevragen / woordenschatvragen: terug in juf-rol, i.p.v. speelmaatje / denkmaatje.

TIP: voer bewust activiteiten uit met natuurlijke communicatie, naast ws-activiteiten

- het spel / de gedachtelijn overnemen: kind verliest motivatie en eigen creativiteit

TIP: ga pas meespelen als een kind al zelf met het spel begonnen is

TIP: laat je eigen voorbereiding los als kinderen een andere lijn kiezen

15

15

Met NT2-beginners: thee drinken

Hoe communiceert Denise hier?

Wat doet de pm'er?

Hoe zouden wij dat in onze eigen groepen kunnen doen?

16

16

Communicatie met beginners: maak contact

- Spiegelen: naast kind, doen wat kind doet (bijv. met klei)
- Houd oogcontact
- Reageer op non-verbale uitingen (dat is ook communicatie)
- Wees alert op pogingen van het kind om zich talig uit te drukken, en ga daarop in
- Maak soms geluiden bij wat jij en het kind doen
- Verwoord af en toe wat het kind doet (begrijpelijk taalaanbod)
- Zoek contexten om samen te spelen of werken; hierin ontstaat op een natuurlijke manier interactie
- Verdiep je in de thuiservaringen van het kind en sluit daarbij aan in spel en communicatie (Portret)
- Biedt vaste zinnnetjes aan voor begin van taalproductie: 'Juf mag ik...?' 'Waar is ...?' 'Ik wil...'
- Gebruik vaste zinnen in je taalaanbod bij routines: 'Even handen wassen', 'Pak je jas maar'
- Beweeg samen met de kinderen bij woorden: 'rennen', 'vliegen', 'kijken'. En stop ook samen bij een bepaald woord.

behoefte aan
communicatie

17

17

Samenvatting

Meespelen in doen-alsof-spel: hoe doe je dat?

→ poster 10 kernelementen

Waarom hebben jonge kinderen dat nodig?

→ leren = sociale interactie met rijk taalaanbod en uitgedaagde taalproductie

Uitgedaagde taalproductie: wat is dat?

→ actief meedoen, meedenken en meepraten → taalleermechanisme

Wat is jouw rol daarbij?

→ speelmaatje, ruimte scheppen, probleem maken

Hoe gaat dat dan met beginners?

→ strategieën voor communicatie met beginners

18

18

Meespelen in doen-alsof-spel: hoe kun je verder?

- Hand-out en poster 10 kernelementen
- Ga experimenteren in je eigen groep
- Wissel je ervaringen uit met collega's en bedenk samen oplossingen voor lastige punten
- Wil je meer ondersteuning?
 - traject op maat: voor pm'ers/lk'en
 - train-de-trainer cursus: voor pedagogisch coaches, werkbegeleiders, coördinatoren, adviseurs, opleiders

resi.damhuis@taaldenkgesprekken.nu

Taaldenkgesprekken nu!

19

19

Taaldenken in spel - een professionaliseringstraject

Kijkwijzer bij de 10 kernelementen

EEFJE VAN DER ZALM RESI DAMHUIS MARIANNE BOOGAARD
ANNERIEKE BOLAND ANNEMIEK VEEN

Gratis pdf:

<https://www.taal-in-spel.nl>

> Extra's > Downloads

Taaldenkgesprekken nu!

20

Bronnen

- www.taal-in-spel.nl
- <https://onderzoek.hsmarnix.nl> : uitdagen tot gesprek
- Boland, A., Aerden, I., Van de Weghe, J. & Vanraeyveldt, C. (2022). *De kracht van spel: Waar leerkrachten en kinderen elkaar ontmoeten*. Amsterdam: SWP.
- Damhuis, R. & Boogaard, M. (2021). Kwaliteit van taal, spel en denken. Meer spel én meer taal – samen aan de slag. *Kiddo*, nr. 4, 10-13.
- Zalm, E. van der, Boland, A. & Damhuis, R. (2018). Aansluiten bij doen-alsof spel. Taal én spel verrijken. *De wereld van het jonge kind*, jrg. 45, nr. 7, maart, 4-7.

